

[Lasse Budtz]

Mange vil mene, at konflikten først og fremmest skal afinternationaliseres, gøres til et nationalt politisk spørgsmål, men trækker Sovjet sig ud inden en regeringsdannelse, risikerer man en meget alvorlig situation, måske med blodige sammenstød – nogle er ligefrem bange for en borgerkrig.

Og det har man erkendt i Moskva. Man mener ganske vist officielt, at Najibullah kunne holde ro og orden i landet uden sovjetisk hjælp efter tilbagetrækningen, men hvordan det skulle være muligt, når man ikke var i stand til at gøre det *med* sovjetisk bistand, er ikke godt at vide. Det drejer sig om en tilbagetrækning af 115.000 sovjetiske soldater, der ofte har ført sig frem med en så ufattelig brutalitet, at et umådelig stort flertal af FN's medlemslande år efter år har følt sig forpligtet til at fordømme den sovjetiske invasion og besættelsespolitik.

At Sovjet selv har fået en fornemmelse af, at det kan blive vanskeligt at modvirke en borgerkrig, fremgår af den kendsgerning, at en sovjetisk regeringsrepræsentant ifølge New York Times har erklæret, at man er tilhænger af oprettelse af en FN-styrke til sikring af freden. Skulle en sådan styrke blive nødvendig, ville det efter Socialdemokratiets opfattelse være helt naturligt, at Danmark i god overensstemmelse med vor traditionelle FN-politik overvejer at tilbyde at yde bistand til en sådan fredsbevarende styrke. Det kan selvfølgelig kun blive en mindre bistand, men selv den lille bistand har betydning.

Men i det hele taget bør vi være rede til at hjælpe invasionens og krigens ofre, ikke mindst ved genbosættelsen af de mange flygtninge, som forhåbentlig snart vender tilbage.

Spørgsmålet om den amerikanske hjælp til modstandsbevægelsen er et kernepunkt, som hr. Bjørn Elmquist også sagde det. Hjælpen var på 600 millioner US-dollars sidste år og omfattede bl.a. højtudviklet militærudstyr, herunder Stinger-missiler til nedskydning af fly. Sovjet kræver denne hjælp stoppet, når man trækker sig ud, og en aftale på dette punkt må næsten uundgåeligt blive helt afgørende.

Der er ingen tvivl om, at USA har et ganske særligt ansvar i denne sag, hvilket den amerikanske udenrigsminister også helt klart accepterer. USA har erklæret sig rede til at garantere en freds- og tilbagetrækningsordning, men hvis man fortsætter hjælpen, vil det af Sovjet blive betragtet som en fortsat udenlandsk indblan-

ding. Nogle mener, at der findes en amerikansk-sovjetisk forståelse på dette punkt – nogle kalder det oven i købet en endelig aftale. Og at der er et vist sammenfald af interesser, er helt givet. Selvfølgelig er USA ligesom vi andre interesseret i, at Sovjet trækker sig ud, og Sovjet må selv være oplagt interesseret i at slippe ud – af menneskelige, økonomiske og politiske grunde.

Men Sovjet ønsker selvsagt ikke f.eks. en højreorienteret regering i Kabul, selv om Moskva uden ringeste tvivl burde acceptere en sådan regering, hvis den kom til magten ved demokratiske midler.

Meget vil afhænge af forhandlingerne i de kommende to uger. Faktisk har Sovjet tabt krigen, ganske som USA tabte krigen i Vietnam. Sovjet har i hvert fald ikke vundet – efter 8 års kamp eller mere – og nu bør alle bestræbelser derfor dreje sig om hjælp til en fredelig udvikling med humanitær bistand.

Danmark kan og bør og vil forhåbentlig også deltage i denne indsats i bedste overensstemmelse med vore politiske traditioner. Vi håber gennem dagsordenen at have været med til at skabe grundlaget for en sådan indsats, og vi er glade for det brede politiske samarbejde bag dagsordenen.

Per Stig Møller (KF):

Jeg takker udenrigsministeren for hans redegørelse for situationen i Afghanistan og den klare holdning, talen udtrykker.

Det Konservative Folkeparti kan til fulde støtte regeringens arbejde for en øjeblikkelig sovjetisk tilbagetrækning og det afghanske folks selvbestemmelsesret samt dens klare markering af en overgangsregerings nødvendighed.

Det er ligeledes en meget væsentlig tilkendegivelse fra regeringen, at den vil støtte et befriet Afghanistan humanitært. Men vi bør også forholde russerne, at de ikke bare sådan kan komme og ruinere og smadre og nedtrampe et land og dets folk for derefter at forlade det uden at sende ganske betydelige skadeserstatninger og hjælp til genopbygningen af det land, de har hærget.

Folketinget fordømte russernes optræden i Afghanistan, og vi gentager fordømmelsen i dag.

Det er ikke nok, at Sovjet erklærer sine gode hensigter, hvis vi skal fæste lid til den nye og